

NYAVALYÁK és gyógyító praktikák

Manapság minden háznál található láz- és fájdalomcsillapító. Orvosi vényre vagy anélkül a gyógyszertárakban beszerezhetjük kisebb-nagyobb bajainkra a megfelelő orvosságot. Ám hatvan-hetven évvel ezelőtt egy tüdőgyulladás is könnyen végzetessé válhatott.

Eleink ritkán haltak meg végelgyengülésben. Az 1800-as évek halotti anyakönyveiben az elhalálozás okánál a következő betegségeket találjuk: vizi-betegség, tüdőszüllyedés, tüzes-gyulladás, szárazbetegség, bélgyulladás, guttaütés (így!), vérköpés, bujadög, inrángolódás.

Annak aki „oldalnyillalásban” szenvedett a következő gyógymódot javasolták: érvágás, hashajtás, beöntés. Ha mindettől a beteg félálulttá vált: „tartsunk a beteg orra alá langyos etzetes vízbe mártott spongyát”.

Íme egy házilag elkészíthető „pöktető tea”: Végy két lót fejrő málvagyökeret, főzd fél órát, adj hozzá 1 konting salétromot, 4 lót tengeri-hagymás mézet, 1 konting piskoltzat (ezt vajon hol tudták beszerezni?) – mindebből kapjon a beteg két óránként egy findzsával.

Még az 1900-as évek elején is gyakori volt a ma már ismeretlen vérmérgezés. Különösen sokan hunytak el ifjú korban tüdővészben. Mivel ez a baj a házasulandó korosztályt sújtotta elsősorban, ezért fekete vőlegénynek is hívták.

A járványos gyermekbetegségek idején sűrűn kongatták a lélekharangot. Rettegett betegségként tartották számon a vörhenyt azaz skarlátot, a torokgyíkot, a görvélykört. Néhány napos csecsemők haltak meg görcsökben, gyermekaszályban, idétlenségben, azaz koraszülöttségben.

A forró tűzhely, a nyílt lángok – gyertya, petróleum lámpa használata – miatt gyakori volt

az égéses gyermekbaleset.

Az asszonyok szappanfőzéshez, mosáshoz a maró hatású lúgkővet használták. A két és fél éves Rogits Franciska egy óvatlan pillanatban beleivott a lúgkőves edénybe, nem lehetett megmenteni, 1928-ban.

Asszonyi betegség volt a nádrarágás (méhfájdalom). A közegészségügyi hivatal számára listát vezettek a községekben a kanyaróban megbetegedettekről.

Tapasztalati úton az emberek már régen rájöttek a kamilla, a hársfavirág, a csipkeboggyó, a méz jótékony hatására.

Mindenki tudta, hogy hasfájásra meleg földöt, gyulladásra dunsztkötést, fülfájásra meleg sós vagy korpás zacskót kell tenni. Hasmenésre sósvízben főtt krumplit, székrekedésre ricinusolajat kell bevenni, vagy a keserűvízből inni. Az édesanyák tudták, hogy a rubeolás vagy bárányhimlős gyereket csak jó melegen kell tartani, tüdőgyulladás esetén 2-3 óránként priznicet – azaz hidegvizes borogatást kell a forró kis testre tenni. Torokfájásra nagyon hatásos a pirított cukor, teával felengedve.

Szamárköhögésre jó a levegőváltás, tehát az erdőbe vagy a hegyekbe kell vinni a kis beteget. Ennek egy budaörsi változata: HÉV-en vagy villamoson kell utazni, lehúzott ablaknál és a beáramló levegő csillapítja a köhögést.

Főleg férfiak alkalmazták szívesen az izzasztó kalapkúrát, miszerint addig kell fűszeres forraltbort inni, míg az ágy végébe helyezett kalapot duplán látja a szenvedő.

Még a nagymamámtól tanultam és egyszer ki is próbáltam, hogy az ökörfarkkóró szirmaiból készült olaj jó az égési sebekre.

Néhányan még emlékeznek arra, hogy a Pistály-dűlőben volt egy forrás, amelynek gyógyerőt tulajdonítottak.